

IMPORT ↘ EXPORT ↗

Jeszcze jedna drzemka **Kat Zavada**

Śniło mi się, że stałam nad Wisłą. I oto z Wisły wyszło siedem krów pięknych i tłustych, które zaczęły paść się wśród sitowia. Ale oto siedem innych krów wyszło z Wisły, brzydkich i chudych, które stanęły obok tamtych nad brzegiem Wisły.

Za pierwszy zarejestrowany w historii człowieka cykl gospodarczy czeski ekonomista Tomáš Sedláček uznaje sen faraona zawarty w Księdze Rodzaju. Faraon śni o wychodzących z Nilu siedmiu tłustych krowach, które zostają pożarte przez swoje chude następczynie. W tym makroekonomicznym widzeniu sen jest metodą gospodarczego forecasting'u. I choć współczesne narzędzia predykcji zdają się być mniej oniryczne to ci, którzy je tworzą również muszą na chwilę zamknąć oczy by je wyśnić. Na pozór obiektywne, weryfikowalne modele i prognozy śnione są według ideologii zyskując dzięki nim miano metod naukowych.

Jaką metodę proponuje Katarzyna Wyszowska poprzez wystawę „Jeszcze jedna drzemka” w Import Export? Za pomocą bajkowego języka wizualnego wyrażonego w pastelowych barwach prac malarskich, ich mozaikowej kompozycji przywodzącej na myśl senne marzenie oraz serii instalacji spowitych mgłą żywicy, Wyszowska mapuje współczesne problemy socjo-ekonomiczne. Dziewięć prezentowanych prac pochodzących z okresu ostatnich dwóch lat nawiązuje do neoliberalnych fantazmatów, współczesnych realiów zatrudnienia, fatamorgan piramid finansowych czy kuriozów dzikiego kapitalizmu lat 90', tuż po upadku PRL-u.

Niewidzialna ręka

Ideologia w dyskursie ekonomicznym zakrada się do nas często pod postacią językowej metafory. Nawiązujący estetyką do malarstwa religijnego obraz *Invisible Hand* odnosi się do metafory Adama Smitha o samoregulacji rynku, rozwiniętej m.in. przez Paula Samuelsona. Choć Smithowska maksyma od ponad dwustu lat jest inspiracją wielu teorii gospodarczych to jej geneza daleka jest od matematycznych obliczeń – dla Smitha owa ręka jest ręką boskiej opatrności. U Wyszowskiej niewidzialne w końcu staje się widzialne – dłoń odziana w anielskie koronki pojawia się w górnej części płótna dyktując zasady gospodarczej gry. Teologiczne podstawy ekonomicznych narracji, które przez wieki pomagały wyjaśniać rynkowe zawiłości, zbudowały społeczny fantazmat, tego co naturalne. W „Prześnionej rewolucji” Andrzej Leder opisuje społeczne imaginarium, które pozwala kształtować rzeczywistość, a jednocześnie zaspokaja głębokie pragnienia jednostki przyjmując formę fantazmatu.

IMPORT ↘ EXPORT ↗

Wpływ „niewidzialnej ręki rynku” na samoregulację jest sporny, ale z pewnością nie można jej odmówić wpływu na organizację życia społecznego. Tak samo jak „naturalnej” potrzebie ludzkiej samorealizacji, która według Smitha napędza świat.

Rób to, co kochasz

Jednak to co „naturalne” zawsze jest podejrzane. Wyszowska w obrazach *Playground*, *Artistic Genius* i instalacji *One more nap* rozważa rolę zatrudnienia w wyobraźni społecznej. Praca jako cel sam w sobie i naturalna potrzeba człowieka to stosunkowo nowy konstrukt. David Frayne w swojej publikacji „Refusal of Work” dekonstruuje dogmat pracy analizując jego historyczne podłoże. Idąc za myślą Webera argumentuje, że w społeczeństwie prekapitalistycznym ludzie pracowali tylko tyle ile niezbędne, by się utrzymać, a idea pracy jako celu samego w sobie ma swoje korzenie w etyce protestanckiej. Jednak jej dogmat nie daje się łatwo podważyć. Czytając książkę Frayna sama wielokrotnie czułam palącą niezgodę powtarzając w myślach: przecież kocham pracować. Praca stała się budulcem tożsamości, a rozpędowa siła fantazmatu zaprowadziła nas w tym myśleniu tak daleko, że trudno przestać w nią wierzyć. Obudzić się ze snu pracy to stracić na jakiś czas sens życia.

Postaci z obrazu Wyszowskiej *Playground* dojrzały do punktu w którym na poczucie bezsensu pracy nie pomagają nawet firmowe benefity. W mozaikowej kompozycji przedstawionych zostało dziesięć sposobów na zabicie czasu w pracy, od oglądania po kryjomu Netflixa po grę w piłkarzyki. *Playground* to świat wyabstrahowany z różnych przestrzeni pracy, co-work czy raczej co-anti-work – plac zabaw dla dorosłych. Za oknem czerwony zachód słońca zapowiada, że już niebawem wybijie siedemnasta i performans pracy na dziś się zakończy. Do tych dziesięciu sposobów dodałabym jeden opisany przez Davida Graebera w „Bullshit jobs”. Hiszpański urzędnik państwowy zmęczony biurokracją nudą nie pojawił się w pracy przez sześć lat. Pomimo to pobierał pensję, ponieważ nikt nie zauważył jego nieobecności. Gdy w końcu jego przełożeni odkryli prawdę i postawiono go przed sądem na swoje usprawiedliwienie powiedział, że wykorzystał ten czas, by studiować pisma filozofa Barucha Spinozy.

Managerowie samych siebie

„Praca od dziewiątej do piątej, co to za życie?” – ironicznie pyta Dolly Parton w piosence z filmu „9 to 5” krytykującego biurową nudę. Rozluźnienie gorsetu normowanego czasu pracy przynosi jednak nowe problemy. Instalacja Katarzyny Wyszowskiej *One more nap* oddaje nastrój sennej prokrastynacji towarzyszący pracy freelancerskiej i zdalnej. W tej psychodelicznej scenie widzimy postać, która ucięła sobie drzemkę. Sen jednak nie będzie długi, ponieważ czuwa nad nim ogromny budzik.

IMPORT ↘ EXPORT ↗

Postać zlewa się z otoczeniem, tak jak prywatne z publicznym. W biurokracji zasady i granice są jasno określone, a dyscyplina pochodzi od managera czy szefa. Z kolei w biokracji granica między pracą a nie-pracą zacierą się, a narzędzie dyscypliny nie pochodzi ze środowiska zewnętrznego –stajemy się nim my sami. W efekcie pracujemy prawie cały czas. Byung-Chul Han w „Psychopolityce” opisuje wypalenie zawodowe i depresję, jako reakcję organizmu na autoagresję, bo stan zapalny nie jest wywoływany „obcym”, a nami samymi. Gdy narzędziem pracy jest nasz umysł, kierujemy swoją agresję do wewnątrz. Frustracja nie znajduje ujścia, a relaks podszyty jest stresem.

Pora wstawać

Jeszcze jedna drzemka nie przynosi upragnionego odpoczynku, bo chcemy czy nie, śnimy o piętrzącej się liście zadań. Może tym razem obudzimy się, nie tyle z drzemki, ale z dogmatycznego snu pracy, by w końcu jak bohater jednego z moich ulubionych memów na pytanie *What is your dream job?* odpowiedzieć: *I simply don't dream about labour.*

Kat Zavada jest kuratorką i badaczką mieszkającą w Warszawie. Obecnie pracuje nad doktoratem “Technofeudalizm - kartografie cyfrowych monarchii” na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Posiada dyplom magisterski z praktyki kuratorskiej w sztuce współczesnej z Glasgow School of Art. Więcej informacji o jej projektach można znaleźć tutaj: www.katzavada.com

Katarzyna Wyszowska: ONE MORE NAP

Solo exhibition at IMPORT EXPORT

20 January - 4 March 2023

Katarzyna Wyszowska

500.000, 2022

Own technique

100 x 50 x 25 cm | 39 3/8 x 19 3/4 x 9 7/8 in
(WYSK0011)

Katarzyna Wyszowska

All My Past Homes, 2022

Oil on canvas

140 x 100 cm | 55 1/8 x 39 3/8 in
(WYSK0005)

Katarzyna Wyszowska

Artistic Genius, 2022

Own technique

85 x 55 x 35 cm | 33 1/2 x 21 5/8 x 13 3/4 in
(WYSK0013)

Katarzyna Wyszowska

Bolivar Handmade vs Nikokado, 2022

Oil on canvas

80 x 100 cm | 31 1/2 x 39 3/8 in
(WYSK0004)

Katarzyna Wyszowska

Invisible Hand, 2021

Oil on canvas

70 x 50 cm | 27 1/2 x 19 3/4 in
(WYSK0006)

Katarzyna Wyszowska

*Kompania do prowadzenia przynoszącego
niezwykle korzyści przedsięwzięcia, o którym
nikomu nic nie wiadomo, 2021*

Oil on canvas

85 x 65 cm | 33 1/2 x 25 5/8 in
(WYSK0007)

Katarzyna Wyszowska
Kraina pieczonych gołąbków, 2022
Oil on canvas
60 x 90 cm | 23 5/8 x 35 3/8 in
(WYSK0002)

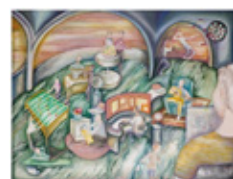
Katarzyna Wyszowska
Król Kruszywa, 2022
Oil on canvas
70 x 100 cm | 27 1/2 x 39 3/8 in
(WYSK0008)

Katarzyna Wyszowska
One More Nap, 2022
Own technique
75 x 90 x 65 cm | 29 1/2 x 35 3/8 x 25 5/8 in
(WYSK0012)

Katarzyna Wyszowska
Personal Choices, 2021
Oil on canvas
80 x 60 cm | 31 1/2 x 23 5/8 in
(WYSK0010)

Katarzyna Wyszowska
Playground, 2022
Oil on canvas
70 x 90 cm | 27 1/2 x 35 3/8 in
(WYSK0009)

Katarzyna Wyszowska
Untitled, 2021
Oil on canvas
80 x 60 cm | 31 1/2 x 23 5/8 in
(WYSK0001)

IMPORT ↘ EXPORT ↗

CV

EDUCATION

MFA, Painting, Krakow Academy of Fine Art, Poland

MFA, Conservation and Restoration of Works of Art, Krakow Academy of Fine Art, Poland

Philosophy, Jagiellonian University Krakow, Poland

SOLO EXHIBITIONS

One more nap, Import Export, Warsaw, Poland, 2023

Obudź mnie za pięć minut, BWA Tarnów, Poland, 2021

GROUP EXHIBITIONS

Disjecta Membra, Grey House Foundation, Kraków, Poland, 2022

Odoczywać będziesz w biegu, Galeria ASP, Kraków, Poland, 2022

NO BODY, Fundacja Galerii Henryk, Kraków, Poland, 2022

Survival Art Review, Wrocław, Poland, 2022

Blasfeministki, Dom Norymberski, Kraków, Poland, 2022

Zachodzące słońce ma tutaj kolor niebieski, Jak Zapomnieć, Kraków, Poland, 2022

Salon Zimowy, Galeria Pilipczuk, Kopenhaga, Denmark, 2022

W te dni zgiełkliwe, płomienne i oszałamiające przenoszę się myślą, Fundacja Stefana Gierowskiego, Warszawa, Poland, 2021

19. i 20. edycja Artystycznej Podróży Hestii, Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Warszawa, Poland, 2021

Po godzinach, Nanazenit, Warszawa, Poland, 2021

To nie paranoja, to zdrowy rozsądek, Cracow Art Week KRAKERS 2020, Galeria Szaber, Kraków, Poland, 2021

Pamięci Ofiar Samogwałtu, DOMIE, Poznań, Poland, 2020

WE ARE PEOPLE, Galeria Labirynt, Lublin, Poland, 2020

I tylko wysp tych nie ma, Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej, Mława, Poland, 2020

AWARDS AND RESIDENCIES

Special mention, *Disjecta Membra*, Grey House Foundation, Krakow, Poland, 2022

Residency *Beyond Myths: Reimagining Folk Tales*, Ingenio, Spain, 2022

Final of Artystyczna Podróż Hestii, 2021

Residency in BWA Sokołowsko, Poland, 2020